

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІТЕРАТУРА І КІНЕМАТОГРАФ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література та друга
іноземна мова»
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська
галузі знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Література і кінематограф
Викладач (-і)	Малишівська Ірина Василівна
Контактний телефон викладача	0677596645
E-mail викладача	iryna.malyshivska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	середа 17:00-18:00 (Zoom) https://us05web.zoom.us/j/8086803337?pwd=U3VqUHlicHRsTTZYZjByRGpXV0E1dz09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є інтермедіальні взаємозв'язки сучасної англomовної літератури та кіно. Вивчення дисципліни передбачає комплексний аналіз інтермедіальності (генеза та еволюція, огляд сучасних існуючих теорій) в межах англomовного літературного простору ХХІ століття. Курс спрямований на розвиток здатності студентів критично мислити, розуміти, аналізувати та інтерпретувати літературні твори та їх кіноадаптації. Завдяки міждисциплінарному характеру дисципліни студенти мають можливість спостерігати як відбувається діалог кіно та літератури, зважаючи на ключові питання взаємодії цих видів мистецтв у контексті інтермедіального дослідження.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни є сприяння виникненню та формуванню критичних світоглядних орієнтирів в умовах глобалізації культурно-освітнього процесу. Забезпечення студентів знаннями теорії інтермедіальності та практичними навиками роботи з літературним текстом та кінотекстом. Основними цілями вивчення дисципліни є формування уявлень про соціально-естетичні чинники сучасної культури; вивчення базових положень теорії інтермедіальності; ознайомлення з проблемою взаємодії кіномистецтва з художньою літературою; аналіз та інтерпретація сучасних англomовних літературних творів та їх кіноадаптацій.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
<u>Загальні компетентності:</u> ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно. ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.	
<u>Фахові компетентності:</u> ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури. ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації). ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.	

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Результати навчання:

РН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

РН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

РН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

РН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

РН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

РН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/ вибіркова
8	035 Філологія	4	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Інтермедіальність у сучасній науці. Феномен інтермедіальності в контексті інших наук (компаративістика, семіотика, теорія медіа та ін.). Д. Хіггінс, Ю. Лотман, О. Ханзен-Леве, В. Вольф, І. Раєвські, Л. Елестрьом. Медіа та медіальність. Поняття про медіа трансформації. Репрезентація versus медіація.	2	2	10
Тема 2. Взаємодія мистецтв у сучасній літературі. Інтермедіальні зв'язки. Екфразис. Типологія видів екфразису. Інтертекстуальність (Ю. Крістева, Р. Барт). Види та форми інтертекстуальності.	2	2	10
Тема 3. Мистецтво кіно. Мова кінематографа. Теорії кіно. Семіотика кіно. Типологія екранізацій літературного твору. (Л. Хатчеон, А. Базен, Дж. Вагнер). Класика британської літератури на екранах (Ш. Бронте, Дж. Остін, Д. Лоуренс тощо): проблема відтворення авторського задуму.	2	2	10
Тема 4. Специфіка кінонарративу. Режими нарації в кіно (Д. Бордвел). Класичний нарратив (Цв. Тодоров), теорія бінарних опозицій (К. Леві-Строс), нарративні коди (Р. Барт), поняття фокалізації (Ж. Женетт). Проблема сукупності засобів виразності літератури та кіно (опис), взаємодія автора-режисера і читача-глядача через текст-кінотекст: система персонажів, оповідачів і способів розповіді. Поняття про мультимодальну метафору (Ч. Форсвіль)	2	4	10

Тема 5. Постмодернізм у літературі та кіно. Постмодерний роман у персоналіях. Життя та творчість – Малком Бредбері, Джуліан Барнс, Іен Мак'юен. Феномен «голлівудського» письменника. Екранізації творів Іена Мак'юена, Джуліана Барнса, Кадзуо Ішігуро.	2	4	10
Тема 6. Мультикультуралізм творчості Салмана Рушді, Кадзуо Ішігуро, Зеді Сміт. Політичний трилер (Роберт Харіс) versus жіночий роман (Джо-Джо Моес). Британський «Оскар»-кіно премія «БАФТА». Букерівська премія. 6.1 Кіно як засіб пропаганди.	2	4	10
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. По закінченні курсу студенти отримують залік на підставі оцінок, отриманих на практичних заняттях. Максимальна кількість балів, яку студенти можуть отримати, відвідуючи практичні заняття – 70 балів. Передбачено виконання індивідуального завдання у формі презентації з використанням доступних інтерактивних технологій (тему завдання та покрокову інструкцію студенти отримують на першому семінарському занятті), максимальна кількість балів за завдання – 10 балів. Передбачена підсумкова контрольна робота (тестування), за яку студенти отримують максимально 20 балів.		
Вимоги до письмових робіт	Передбачене одне письмове підсумкове завдання у формі тесту, який складається з дванадцяти питань: 10 питань з вибором однієї правильної відповіді (1 бал за кожен правильну відповідь) та два питання з розгорнутою відповіддю (5 балів максимально: враховується чіткість, грамотність, оригінальність, відповідність та повнота відповіді). У сумі студент отримує максимум 20 балів. Завдання виконується на останньому занятті згідно розкладу. Тестування проводиться в аудиторії або за допомогою Google форми, яка надсилається студентам безпосередньо перед виконанням завдання.		
Семінарські заняття	Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями: «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.		

Вимоги до роботи над проектом. Проект виконується одноосібно. Теми проектів пропонуються студентам на першому семінарському занятті. Студенти також мають можливість самостійно обрати тему доповіді, узгодивши її з викладачем. Під час підготовки студенти отримують консультації щодо вибору матеріалів, структури доповіді та створення презентації. Захист проекту відбувається у формі усної доповіді з використанням PowerPoint презентації або інших візуальних матеріалів. Тривалість доповіді разом із обговоренням не повинна перевищувати 10 хв. Студенти можуть користуватися нотатками, але не повинні повністю читати з них. Вага оцінки у підсумку 10 балів. Презентація готового проекту здійснюється на останніх трьох практичних заняттях курсу.

Критерії оцінювання:

	Дескриптори		
Критерії/бали	2,5	1,5	0
Відповідність темі	Презентація повністю відповідає обраній темі. Всі аспекти роботи логічно зв'язані.	Презентація частково відповідає обраній темі, але є деякі відхилення або неповнота у висвітленні.	Презентація не відповідає темі.
Змістовність та якість	Матеріал добре структурований, логічний, містить глибокий аналіз та достовірні дані. Включено відповідні та надійні посилання на джерела інформації.	Матеріал частково структурований, є деякі логічні невідповідності або недостатня глибина аналізу. Посилання на джерела інформації обмежені або не завжди достовірні.	Матеріал не структурований, присутні логічні помилки. Відсутні або ненадійні посилання на джерела інформації.
Візуальне оформлення	Використані візуальні матеріали оригінальні та ефективно підтримують зміст доповіді.	Використані візуальні матеріали частково підтримують зміст доповіді.	Використані візуальні матеріали не підтримують зміст доповіді або відсутні.
Лексико-граматична складова	Вимова чітка, інтонація природна, відсутні лексичні та граматичні помилки, які заважають розумінню.	Використовуються прості граматичні структури з деякими помилками, що частково впливають на розуміння. Вимова та інтонація зрозумілі, але є незначні помилки або невідповідності.	Граматичні та лексичні помилки численні і суттєво заважають розумінню.

Умови допуску до підсумкового контролю

Діє система накопичення балів упродовж курсу. Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю № 2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні індивідуальних письмових робіт.

Підсумковий контроль	При виставленні заліку (мінімум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, бали підсумкового тестування, а також бали за індивідуальні завдання для самостійної роботи. Форма проведення підсумкового контролю – комбінована.

7. Політика навчальної дисципліни

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/ці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань на семінарських заняттях (70 балів), індивідуального завдання (10 балів), письмового підсумкового тестування, яке виконується на останньому занятті у формі тесту (20 балів). Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань.

Відвідування занять:

Студент/ка має вчасно приходити на заняття. Активна участь в обговоренні питань, які розглядаються під час лекційних і практичних занять – вітається; заохочується висловлювання власної думки. Здобувачі вищої освіти мають бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях. Студенти, які пропустили заняття з поважної причини, можуть відпрацювати його на наступному запланованому занятті за розкладом.

Студенти, котрі навчаються за **індивідуальним графіком**, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно (матеріал представлений на університетській платформі d-learn), виконують проєктні та письмові завдання відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafiikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-i-meni-vasylia-stefanyka.pdf

Порядок перезарахування результатів **неформальної освіти** в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, які підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultat-iv-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю No1, мають право перескласти залік за відомістю No2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном No3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)», ознайомитися з яким можна за покликанням:

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Дотримання **академічної доброчесності** базується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

8. Рекомендована література

1. Барт Р. Від твору до тексту. пер. з фр. Юрка Гудзя. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ с. за ред. Марії Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. С. 380-384.
2. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності. Пер. з нім. Ю. Рибачук. Львів : Літопис, 2002. С. 53–81.
3. Боднар О.В., Малишівська І.В. Література та кіно: “Never Let Me Go” Кадзуо Ішігуро як приклад інтермедіального перекодування. *Folium*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. No 2. С. 9–23. <https://doi.org/10.32782/folium/2023.1.3>
4. Брюховецька Л. Кіномистецтво. К. : Логос, 2011. 391 с
5. Екфразис. Вербальні образи мистецтва: монографія за ред. Т. Бовсунівської; пер. з англ. І. Малішевської, з польськ. та рос. Д. Литовченка. К.: ВПЦ «Київський університет», 2013. 237 с.
6. Література на полі медій. Збірка наукових праць відділу теорії літератури та компаративістики Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України. Ред. Гундорова Т. І., Сиваченко Г.М. Київ, 2018. 633 с.
7. Література. Теорія. Методологія. упор. і наук. ред. Д.Уліцька, пер. з пол. С.Яковенка, Київ, 2008. 543 с.
8. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги. пер. з англ. А.А. Галушки, В.І. Постнікова. К.: Ніка-Центр, 2011. 392 с.
9. Малишівська І. В., Білик О. І., Пилячик Н. Є. «Амстердам» Ієна Мак'юєна в контексті екфрастичного дискурсу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. № 51. С. 316–321.
10. Малишівська І., Романчук С. «Дівчина з Данії»: екфразис у творі та на екрані. *FOLIUM*. 2024. № 4. С. 189–194. URL: <https://doi.org/10.32782/folium/2024.4.27>
11. Маценка С.П. Інтермедіальна поетика роману, який прагне стати музикою (на матеріалі німецькомовної літератури). *Питання літературознавства*. 2012. Вип. 86. С. 32–43.
12. Маценка С.П. Полісемантика і структура діалогу літератури з музикою в німецькомовному романі ХХ ст. / Світлана Павлівна Маценка : автореф. дис. ... дра філол. наук – 10.01.06. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. 36 с.
13. Фесенко В.І. Література і живопис: інтермедіальний дискурс: навч. Посібник. ред. кол. Н.О. Висоцька та ін. К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. 398 с.
14. Andrew D. The Well-worn Muse: Adaptation in Film and Theory. *Narrative Strategies* / [Eds. Syndy M. Conger and Janet R. Welsh]. Macomb: Western Illinois UP, 1980. P. 9–17.
15. Bilyk O., Ivanotchak N., Malyshevskaya I., Pyliachyk N. The Concept of CHORNOBYL in a Multimodal Framework. *Закарпатські філологічні студії*. Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 27 (Том 1). С. 75-81.
16. Bystrov Y., Bilyk O., Ivanotchak N., Malyshevskaya I., & Pyliachyk N. (2023). Visual, Auditory, and Verbal Modes of the Metaphor: A Case Study of the Miniseries “Chernobyl”. *Lublin Studies in Modern Languages and Literature*, 47(1), 109-120. DOI: <http://dx.doi.org/10.17951/lsmll.2023.47.1.109-120>
17. Bazin A. *Adaptation, or the Cinema as Digest*. Film Adaptation. [Ed. Naremore J.]. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press, 2000.
18. Bluestone G. *Novels into Film: The Metamorphosis of Fiction into Cinema*. Baltimore: Johns Hopkins UP, 1957.
19. *Books in Motion: Adaptation, Intertextuality, Authorship*. [Ed. Aragay M.]. Amsterdam and New York: Rodopi, 2005.
20. Boyum, J.G. *Double Exposure: Fiction into Film*. New York: Universe Books, 1985.
21. Elleström L. *The Modalities of Media: A Model for Understanding Intermedial Relations*. *Media Borders, Multimodality and Intermediality* [ed. by Lars Elleström]. Basingstoke [England]; New York: Palgrave Macmillan, 2010. P. 11–48.
22. Forceville C. Non-verbal and multimodal metaphor in a cognitive framework: Agendas for research. *Multimodal metaphor* / ed. by C. Forceville, E. Urios-Aparisi. Berlin – New York, 2009. P. 19–42.
23. Higgins Hannah. *Intermedial Perception or Fluxing Across the Sensory*. *Convergence*. The Journal of Research into New Media Technologies. Special Issue “What is Intermedia?” Guest edited by Jürgen Heinrichs and Yvonne Spielmann. Published by the University of Luton Press. 2002. Vol 8. No 4.

24. Praž M. *Mnemosyne: The parallel between Literature and the Visual Arts*. Princeton Univ. Press, 1970. 224 p.
25. Rajewsky Irina O. Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality. *Intermediality: History and Theory of the Arts, Literature and Technologies*. no. 6 (2005): 46, 43–64.

Викладач: Малишівська І.В., доцент кафедри англійської філології